

Олег Скорба, Тетяна Пасько, Вікторія Бабенко-Левада, Тетяна Терещенко

Динаміка податкових надходжень до бюджету України та їх прогнозування у період кризи

Для бюджетного процесу надзвичайно важливо отримувати точні прогнози потенційних податкових надходжень, особливо в періоди дестабілізації та криз. Стаття присвячена динаміці обсягів податкових надходжень до бюджету України та прогнозування їх обсягів під час кризи.

Динаміка податкових надходжень у Зведеному бюджеті України вивчена за допомогою рандомізованого R|S-аналізу, фрактального та ймовірнісного аналізу, а також розрахунку ентропії на основі даних про щомісячні податкові надходження за період 2011–2021 рр.. Встановлено, що така динаміка є непостійною, фракталоподібною та непередбачуваною на основі параметричних залежностей, простих і складних тенденцій. Топологічний вимір ліній динаміки податкових надходжень усіх видів податків значно перевищує 1, а індекс Херста вказує або на фрактальну подібність динаміки, або на її хаос. Карта періодів розсіювання податкових надходжень в Україні, визначена на основі розрахунку ентропії та періодів розвитку негативної ентропії відповідно до динаміки податкових надходжень, співпадає з періодами максимального скорочення їх обсягів. Найбільш кризовими періодами формування податкових надходжень є 2019–2020, для деяких видів податків – 2016–2020, однак розсіювання податкових надходжень прогнозується на 2021–2022 роки.

Порівняння рівня фрактальної подібності в динаміці обсягу податкових надходжень та особливостей динаміки та виникнення ентропії дало змогу обґрунтувати поділ податків на дев'ять видів, з яких п'ять виявлено в Україні.

Ключові слова: податкові надходження, R|S-аналіз, прогноз, ентропія, види податків, криза, податкові інструменти

Класифікація JEL: C10, C33, H12, H20

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.